

No 's tornen els originals.
Dels treballs ne son responsables llurs autors.

← Periòdic independent. - Surt dugues vegades cada mes →

NOSTRES COL·LABORADORS

Francisco de P. Costa

No sabem com fer-ho per a donar a conèixer a nostres llegidors la biografia de nostre estimat col·laborador en F. de P. Costa, sens ofendrer la seva extremada modestia qu'ho es tan que 'ns lliga les mans, no deixant correr, lliure, nostre ploma per a poder calificar sa noble tasca com se mereix.

Professor d' instrucció primària dirigeix ademés una escola nocturna per a obrers, dels qui es un bon amic. Ha organitzat vetllades literàries conquistant-hi aplaudiments per sos treballs sobre qüestions socials que tracta molt encertadament.

La seva tasca educadora no li deixa temps per a dedicar-se com ell voldria al conreu de la literatura, mes, ferm aimant de nostra llengua, roba totes les hores que pot al descans per a esplaïar ses aficions.

En gran nombre de Jocs Florals hi ha pres part com a llegidor, puix els versos i les proses al declamar-les ell sembla que prenguin més vida, més color.

Sabem que 'n concursos han obtingut premis produccions seves, entre elles *Ja tinc Regina* i *Buscant xicota*, del genre satíric.

Ha col·laborat en molts periòdics, els que recordem *Cu-Cut*, *La Barretina* i *Primaverat*.

La modestia, de que abans hem parlat, l' ha portat fins al extrem de no firmar mai cap dels

seus treballs. Tot lo que ha publicat i fins els que li han sigut premiats han sigut publicats sota pseudonim.

Sols una excepció há fet i aquesta ha sigut en favor de FESTA i no cal dir lo molt que li agraim sa deferencia.

També ens consta que té escrita alguna producció dramàtica per a el teatre, que fins ara guarda inédita, mes esperem que els amics logran treure-'l de son reitrament, convententlo de que deu posar-le en escena segurs de que ha de lograr recullir-hi llores.

Per que, això sí, una cosa devem reprotxarli i es que sigui massa avar de sos treballs deixant-los romandre en els calaixos del escriptori sense dals a llum. Al dir avar diem mal, no, avaricia no ho es, es timidesa nascuda de que ell no vol reconèixer els seus mèrits que tot-hom qui ha tingut la sort d' assaborir ses produccions li reconeix i bastant grans.

No podem dir-ne rés més, puix nos ho veda el compromís que amb ell havem contret al demanar-li el retrat, que prou nos ha costat arreballar-li, li havem promés que aixuts i secaiment exposariem sos treballs en prò del enaltiment de l' art de nostra terra i temem que 'ns haurem excedit.

Perdonins si de cas lo nostre amic, nosaltres no podiem dir-hi menys.

Francisco de P. Costa

Cendra

La gent de la gran ciutat es al camp a despedir alegrement al Carnaval.

La professó de la Bona Mòrt travessa els silenciosos carrers, pocs espectadors contemplen lo seu curs; jo l' he vista passar, severa i trista, mostrant a les gens els atributs de la mort, despulles de sers que foren i el *Pulvis eris* que 'ls recorda la fi que 'ls hi espera; jo l' he vista passar amb sos cants tristos i funerals, amb ses vestes, cucurulles i penitents i son pas, remembransa de segles que passaren, m' ha fet evocar aquella Espanya de Felip II rígida i cerimoniosa, devota i llibertina, aventurera i patriarcal. Jo veia aquells carrers per on la professó passava, amb velles parets i als portals escuts heraldics, lo ninxo amb el sant i el llumet d' oli, un rostre blanc amb ulls brillants darrera les treballades reixes, un galán embossat amb ample capa, la ronda, unes espases qu' entrenoquen, la tapada que discreta s' escorra de retorn de qualque amorosa aventura, l' espatdaxí que camina fatxendós i provocatiu, els soldats fanfarrons qu' en la taberna, entre mere-trius i badoes contenen ses proeses de Flandes, tota aquella época de la fé cega, incommovible, en que l' hostia consagrada separava respectuosos dos combatents, en aquells temps en que fins la mere-triu era fanàtica i el facinerós devot.

La professó va passant austera i tétrica, l' orquesta llenca al aire ses tristes notes, la gent compresa i muda, resta un moment absorta i pensativa i jo vaig caminant a la ventura per entre 'ls carrerons, visquent interiorment aquells temps que ja passaren... la bocina d' un automòvil me torna a la realitat: soc a la gran urb moderna, ja no hi es aquella quietut, aquell repós i austeritat; tot-hom va depressa, tot corra... la professó que ha passat es sols una remembransa de temps llunyans, molt llunyans...

MAGÍ MURIA.

TUTTI CONTENTI

Dialec rápit

Personatges

LLORENS en calitat de bacallaner. D.ª LAIETA en calitat de compradora. L' escena en una bacallaneria.

D.^a LAI. (*Entrant.*)

Que no hi hà ningú?
(*Surt en Llorens.*) Bon dia.
Que tal? Com anem Llorens?

LLOR. Vosté aquí, donya Laieta?
Ditxosos ulls! Segueix bé?

D.^a LAI. Psé!... Anant seguint, per ara ni molt bé ni malament.

LLOR. Com es que no es deixa veurer?
Que ja no vol venir més?

D.^a LAI. Prou, pró com visc apartada,
em canso de vení a peu.

LLOR. Bel ja ho veig!... I que desitja?

D.^a LAI. Un troç de bacallà sec.

LLOR. Que en vol molt?

D.^a LAI. No! quinze céntims.
Pro que sii ben triadet.

LLOR. Perdi cuidado. Sab massa
que sempre li he servit bé.

D.^a LAI. Això sí! no puc negar-ho
i es per xò precisament
que encare vine a comprar-li.

LLOR. Enlloc trobarà vosté
un bacallà tan riquíssim
i que n' hi fassin tan pés.
¡No es bacallà com els altres!

D.^a LAI. Ah no?

LLOR. Cal es molt més fresc.
A n' aquest no hi han potingues
com hi han a n' els demés
que per conservar-lo hi posen
sal i altres coses que ¡ex!
Sols de pensar-hi ja escupo. (*Escup*)

D.^a LAI. Ei! que escup en el gibrell
que n' hi ha en remull.

LLOR. Bé, no miri
tant prim que no 'ns hi veurém.
Com li deia, de potingues
ni sals, no n' hi ha a n' aquest.

D.^a LAI. Doncs com s' ho fan?

LLOR. De cap modo,
aquest ja 'l pesquen boi sec;
i sols que per casa meva.

D.^a LAI. Prò, boi sec?...

LLOR. (*Mostrantli.*) Aixins mateix
tal com li dono.

D.^a LAI. I les tripes?...

LLOR. Les tripes?... Ah!... doncs jo crec
que les pesquen separades,
i si vosté no s' ho creu...

D.^a LAI. Prou que ho crec. Vosté dient-ho
ja sé prou que ha d' esser cert.
Però, no obstant, molt m' extranya
que les tripes...

LLOR. Uí! Ja ho crec!

Aquí a la Barceloneta.
Sab als banys de Sant Miquel?
Doncs a n' allà n' hi han varis
que 's dediquen solsament
a pescar bacallà i tripes.
Bacallans a Sant Miquel?
Si. Tot tombant a la dreta
un xic més enllà, tot dret
que fa com una plassetta...
doncs allà, ja ho veu.

D.^a LAI. Ai vés!

Volia viurer la vella
per veurer força el progrés.
¡I ans que 'l bacallà venia
de l' Escocia i jo que sé!...
LLOR. Bueno doncs, donya Laieta
ja té el seu paquetet fet.
Si es servida. (*Donant-li.*)

D.^a LAI. Molt bé i gracies.

LLOR. I quan pugui, de passeig
vagi a la Barceloneta
i veurà als bacallans secs
i a n' els pescadors que hi vegi
dongui 'ls recorts d' en Llorens.

D.^a LAI. Molt bé diu, si senyor, creguim
que un dia o altre ho faré.

LLOR. Doncs, passihobé i no s' hi cansi.

D.^a LAI. Estigui bonet, Llorens.

LLOR. (*Apart i molt satisfet.*)
Pobreta! Com l' he enganyada
s' ho ha cregut de bona fé.

FESTA

D.^a LAI. (*També apart, tot marxant de pressa i molt més satisfeta.*)

Aquest, tot contantme gotlles, fins de cobrar s'ha distret.

TELÓ.

s. GRAS VILA.

Nota gris

Al novell escriptor i ben volgut amic en Francisco Freixas.

Erem vers los encontorns de Sant Andreu. Lo fret se deixava sentir de tal modo, que aixecarse del llit era obra de romans. La cambrera s'esforsava picant nerviosament amb els nusos dels dits a la porta de meu quarto, no per lo desig de que no faltés a la classe, sino per a estalviar-se de ma bona mare un reny mes o menys merescut. Jo prou sentia que la veu del deber increpava lo meu comportament, alentant-me a que deixés lo llit, mes la peresa, fent de mala companyera, tot baix me deia: *No 't moguis; fà un fret qu' esblaima.*— Fent un suprem esforç vareig saltà en terra, vestint-me de correguda puix lo rellotje del menjador tocava tres quarts de vuit.

Embossat amb la capa i baixant els esgraons de tres en tres, com si m'empaitessin, me dirigí amb febrós pas vers lo carrer del Carme, amb lo desig d'arribar al Hospital abans de les vuit, hora en que s'començava la classe de segon curs de dissecció.

Lo cel vestia l'hàbit gris propi de la major part dels jorns d'hivernada, deixant caure a terra un ruixim que si quasi bé no mullava, no obstant era suficient per agafar un reuma, en tant les fulles seques dels plàtans de la Rambla, ballaven sardanes al compàs d'un vent que pareixia bufés vidre picat.

Semblava que tots els elements s'havien posat d'acort per fer d'aquell jorn un compost de melangia, que s'ficava dins lo cor, acabant per fer-lo més gris encare, lo fum de teies dels fogons de castanyeres qu'estaven dispostes a comensar sa tasca.

Ben frec les vuit, entrava amb aire triomfal a la Santa Casa, la que si bé sempre es trista i a propòsit per filosofar, no sé per que aquell jorn vareig sentir-hi un quelcom com d'emoció estranya, que m'feia vindre les llàgrimes als ulls. ¿Quin era lo motiu? ¿Verament ho ignorava! ¿Qui sap! Tal volta era degut a la pressió atmosfèrica que operava de plé sobre mon sistema nervós.

Una volta dins la sala de dissecció, vareig canviar la capa per la brusa, dirigint-me seguidament vers la taula on restava disposta la part del cos humà, de la que devia ferne la corresponent explicació lo catedràtic dins breus moments.

Si gebrat era l'aire que 'n lo carrer se respirava, lo d'aquella sala ho era més. Al aixecar lo llençol on dessota hi havia de trobar lo qu'estava reservat al meu estudi, mos ulls se quedaren fixos al ovirar un cor mig moradenc que m'esperava... ¡Un cor! ¡Tot justament avui!

¿Com es possible, me deia jo, descobrir amb l'escalpell lo sens fi de coses que tal volta guarda? Podré obri ventrícols i aurícoles, grans i petits vasos; lograré sapiguer sa constitució orgànica...

¡però res més! ¿Podré aquilatar son valor, o l'intrínquilis de tantes i tant principalíssimes funcions com desempenya dins nostre complicadíssim organisme? ¡Mai! Serà possible fer-me més o menys càrrec d'ell; podré imaginar-me amb més o menys exactitut lo modo com funciona tant delicada maquinaria, però res més. ¿I això es tot? Crec que no. És massa important lo cor per a estudiar-lo a la lleugera, i, per altre part, com es possible ferho si al dedins hi falta l'esencia de la vida, hi falta l'ànima? Aixís anava jo filosofant formant-se dins mon cervell un niu de tempestats més grosses que la que en lo firmament se desenvolupava en aquell instant.

Volguent allunyar de mon cap tota mena d'ideies que venien, com focs follets, a conturbar ma pobre pensa, vareig disposar-me a comensar la tasca.

Al proposar-me a obrir aquell cor, l'escalpell me caigué dels dits com mogut per un secret impuls. ¡Tonteries! vaig pensar, això es que estàs balb. Per segona volta vareig intentar-ho donant-me lo mateix resultat. ¿Per qué 'm ressistia a obrir-lo? En mas mans lo tenia dant-li voltes i revoltes com si fos un juguè en mans d'un nen, mentres un feix de greus tristeses s'acumulaven en mon cervell, com si ho fessin exprés per contindre lo pas del meu bisturí.

Me dolia dins l'ànima fer bossins d'aquell niu de tendreses i secrets, guarda pot-ser de mil penes i alegries. No, no; impossible. Amb la vista fixa a n'ell, semblava que 'n cada fibra hi volia llegir-hi una historia d'amor o un idili d'agraïment. Era precis esser boig per pensar d'eixa manera, deia jo, sens comprendre l'estat psicológic en que 'm trobava.

Lo cel per moments anava canviant son tul gris per un de negre, deixant-me dins de la classe poc menys que a les fosques. Lo tró, cosa rara en aqueixa época de l'any, se deixà sentir amb tota la forsa. ¡En lo cel una tempestat, en mon cap una altre!

Per fi, resolt al compliment de mon deure, vareig decidir-me a obrir lo cor aquell que tant mal rato m'havia fet passar, quant a l'anar a clavar tant afilada fulla, un llamp vingué a caure en lo para-llamps del Col·legi de Medicina.

Amb sa lluentor, lo cor me caigué de les mans, puix creia haver cegat, procurant desyiar lo cap del lloc on venia. Al fer-ho, se varen fixar mos ulls en un altre taula de marbre, on mig somrient hi reposava lo cadavre d'una dóna, que mirant-me fit a fit amb sos ulls envidriats, semblava dirme:—No l'obris, no. Dins d'ell hi veuràs dolls d'amor i grosses penes.

¡Com no, si n'era 'l cor d'una pobre mare!

—No 'l destrossis més, be prou que 'n vida li destrossaren els seus fills.

Santiago Roy

LA PUNTAIRE

D' un poble llevantí
n' es filla la puntaire
d' un poble riallé
que 'l mar li dona flaire.
De pare no 'n te pas
que 'l mar se li emportà,
mareta si que 'n té
mes no pot treballá.
Setze anys tot just ha fet
i 's guanya ja la vida,
per ella i per sa mare
que pobre, està tulida.

Rosóns es lo seu nom;
es una fió aromosa
que està a punt d' esclatà;
com cap es ella hermosa.
Per tot ha d' abastá;
treballa al dematí,
de nit també treballa
fent puntes al coixí.
I així la vida 's passa.
Cuidant a sa mareta
que 'l mal la fà torná
depressa molt velleta.
L' amor no sap pas que es;
prou feina te amb sa mare,
si al menys ella tingués
¡l' ajuda del seu pare!

*

Lo poble fà sa festa.
L' istiu es arribat.
Les noies ja n' esperen
lo ball del envelat.
Li diuen les amigues.
—Rosóns i tu? no hi vas?
—Cuidant a la mareta
no puc anar hi pas.
—¿Perque?—li diu sa mare—
—Perque no hi pots anar?
Per unes quantes hores
jo sola 'm puc quedar.

*

Al ball gentil donzell
l' amor li ha declarat.
No sab ella perque
prò roiija s' ha tornat.
A casa l' acompanya
després el galàn seu.
Te por, no s' ho explica
prò 'ls ulls aixeca a Deu.

*

Del dia de la festa
feliç es la Rosóns
i senten los seus llavis
desig de fer petóns.
Li diu el bell galàn.
—Ets tu Rosóns ma vida.—
Somriu, plora i l' escolta,
l' escolta embadalida.
—Amor meu, que feliç
me fas. Quina dolçó
en tes paraules hi hà,
¡Si me deixessis!... Oh! no!
—Per mi lo mon es bell

la terra es un vergé
i si 'm deixes, d' amor,
d' amor me moriré.
—Deixar-te! perque hi penses?
Si soc ditxós com tú.
Si t' estimo nineta
com no estima ningú.

*

L' amor perdut ne plora.
Ne plora la puntaire
promeses que s' ha endut
junt amb les fulles l' aire.

*

—Rosóns ja no treballes?
No canten els boixets?
Pot-ser es que ja senten
tos dits els primers frets?
—Tinc fret, mareta meva,
més no a les mans, al cor,
que ferida pregona
traidó m' hi ha fet l' amor.
—Filla, filleta meva
jo 't curaré. ¡Oh sí! —
diu la vella amb veu feble.
—Acostat, vina amb mi.
Dient això, s' ha mort.
Sa filla s' ha esglaiat
tocant-li les mans fredes.
Fà un crit desesperat,
—No puc, ja no puc més.
Lo cor m' han destroçat
Mare, la meva mare
que sola m' he quedat.

Fra frei

PENSAMENTS

La virtut hauria d' esser simbolisada per una
dòna hermosa vestida amb faldilles apadesades.

—

En moltes ocasions fa més mal una veritat que
una punyalada.

—

L' adulació obra les portes dels palaus.

—

No entra mai la gana on hi ha laboriositat.

—

La veritat ja no va nua. Fa molt temps l' ha
vestida la moralitat.

—

Trista companyia la d' un guardia de segu-
retat.

—

Al terme de la vida ha de fer horror girar la
vista enrera i contemplar lo temps perdut.

DE MALALTS I METGES

IV I ÚLTIM

Havem intentat demostrar en nostres articles precedents, els perjudicis que produeix la vulgarització de coneixements mèdics, sobre tot els que porten certa etiqueta científica i que mal compresos pel públic, contribueixen a formar auto-sugestions, moltes vegades causa de malalties i sempre atentatories a la tranquil·litat de l'individu.

Mes no son els motius indicats la causa única de tan morboses preocupacions; també els metges podem, inconscientment, contribuir a produir-les, si al fer els interrogatoris i diagnostics, no tenim en compte el nervosisme que, en major o menor grau, es complicació natural de totes les malalties cròniques.

En efecte, es tan gran la susceptibilitat d'aquesta classe de malalts, que no els passa desapercebut gest ni paraula del metge; la més senzilla pregunta, els posa pensatius: les indagacions sobre la seva conducta passada, enfermetats que han patit o historial patològic dels seus ascendents, els porta a establir relacions entre l'estat en que s'troben i les causes que l'han motivat. Inclinats com son a interpretar-ho tot en sentit pessimista i amb una lògica difícil de refutar, treuen la conseqüència de que no té remei el seu estat, ja que aquest prové de fets preterits, que no es pot evitar que hagin sigut.

Es indubtable que no totes les malalties ens preocupen en el mateix grau; sigui per haver presenciat algun cas en forma que 'ns ha impresionat vivament; ja per haver llegit o sentit descriure minuciosament els sofriments que ocasionen o per haver-sen registrat casos entre la família, es molt comú sentir un terror especial per una enfermetat determinada, sobre tot si creiem que per temperament o herència, ens predisposen a patirla algun dia. Son moltes les persones que al consultar al metge, busquen d'un modo indirecte la confirmació dels seus temors, i com al contestar a l'interrogatori sols recalquen aquells símptomes que tenen relació amb la dolència que 'ls preocupa, no es difícil adquireixin la convicció que ensemps desitgen i temen.

Tenint en compte aquests estats d'ànim tan complexes, es comprén que sovint resultin contra productes certes indagacions, que per gran que sigui el seu valor científic, en la pràctica donen moltes vegades per resultat refermar les mateixes idees, que tan convenient fora que oblidessin.

Es també molt freqüent per part dels metges, al fer el diagnostic d'una malaltia, descriure minuciosament i fins exagerar-ne les conseqüències, encare que amb certes salvetats, a fi de lograr

del malalt una major constància en seguir el règim que se li prescriu. Aquest sistema té molts inconvenients, perque si el subjecte es despreocupat, prompte es fa càrrec de l'exageració i acaba per abandonar tot tractament; en canvi si es aprensiu, i ho son els més, la por de les complicacions i conseqüències li farà contreure l'hàbit d'observar-se constantment, hàbit que un cop adquirit, es molt difícil de fer abandonar i que sols contribueix a augmentar el nervosisme que els domina i perjudica.

La facilitat amb que avui son divulgats tota classe de coneixements i l'afany d'instrucció, que sembla característica de nostra època, fa que siguin molts els individus que creuen conèixer la classe i importància dels seus mals, lo que 'ls porta a seguir de motu-propri medicacions empíriques, no exentes de perill i a neguitejar-se per complicacions moltes vegades improbables. El que les classes intel·lectuals siguin precisament les més castigades per certs sofriments dits nerviosos, prova que les idees a reb que nutrim l'intel·ligència repercuteixen infaliblement sobre nostre organisme físic.

I això no deuria esser. Il·lustració que tendeixi a destruir la poca felicitat de que podem gosar en aquesta vida, es mil voltes pitjor que l'ignorància. Deuríem per lo contrari es-forsarnos en mirar amb cert estoïcisme les miseries tan físiques com morals, inherents a la nostra naturalesa, recordant que com digué un il·lustre filòsof: «Més limitat de 'l que sembla, es el sentiment físic de nostres mals; lo que 'ns fa més dignes de llàstima es la memòria, al fer-nos sentir la seva continuïtat i l'imaginació que 'ns els extén a temps a venir.»

MIQUEL ESTORCH.

El captaire que passa

Unes noies somnioses estaven assegudes a l'entrada d'un hort—del hort de la última casa del poble—a l'hora més dolça d'una tarde d'Abril, després de la pluja, quan la flaire de les flors era intensíssima i llurs colors més vius.

I va passar, cantant, un captaire, agil i alegre, dret a un camí costós que duia més enllà del cim on comensava a vermellejar la posta.

El captaire no 'ls và demanar res i encare 'ls và deixar una cançó d'amor.

B. SURINACH SENTIES.

De la farándula teatral

JOVENTUT CATÓLICA.—El diumenge de Carnaval a la tarde tingué lloc una escollida funció en aquest favoregut centre, que com de costum compta sempre les representacions per plens.

Comensà el programa amb la divertida sarsuela en un acte *L' allotjat*, interpretada amb

melta cura. La part musical de la meteixa a càrrec del expert mestre en Miquel Blanch.

Seguidament se posà en escena el drama històric en dos actes de l' immortal M. Zapata *El solitario de Yuste*, que fou presentat amb tota propietat.

El públic aplaudí al finalisà els actes l' acurada interpretació que hi donaren els aficionats de la casa.

Com que 'ls programes estaven mancats del repartiment de les obres, el cronista per a no ferir susceptibilitats es veu privat d'insertar els noms dels senyors que més se distingiren.

Al acabament del primer acte de *El solitario de Yuste* de dintre bastidors un mestre que no era el senyor Blanch interpretà en l' armonium un sentit cant funeral. Vagi doncs per a el senyor que tan bé executà la part musical, nostre modest aplaudiment.

M.

**

Teatre Català a Barcelona

AUDITORIUM.—*Ifigenia a Taurida*, la gran tragedia d' Eurípides, arreglada per Goethe i traduïda per en Maragall, fou la segona obra que l' entusiasta del Teatre Català, el dramaturg Adrià Gual, ens donà la nit del 24 de Febrer prop passat.

I nosaltres si no haguéssim sigut incondicionals admiradors d' en Gual des de aquesta data ho seriem, puix sessions com la última justifiquen el gust artístic del fundador del *Teatre Intim*, que no plany rés per a donar-nos vetllades on l' art se 'ns mostra en ses més enlairades manifestacions.

El mestre Granados và improvisar uns comentaris en el piano inspirant-se en l' acció.

L' interpretació molt acceptable.

El decorat d' en Moragas i Alarma espléndit.

La direcció a càrrec de l' Adrià Gual inmillorable.

El públic nombrós i escollit que assistí a la representació sortí entusiasmat de la cultural vetlla, fent comentaris ben favorables i repetint a rreu aquests noms: Eurípides... Goethe... Maragall... Granados... Moragas i Alarma... Gual...

Devant d' aquets mestres el cronista no fa cap comentari, que per favorable que fos semblaria una profanació...

M.

GRAN TEATRE ESPANYOL.—*Patria*, tragicomedia en 3 actes de 'n Pous i Pagés.

El rei Cristià XIV de Interlandia (regnat imaginari), prudent i desvetllant-se pe 'l seu poble, procura evitar una guerra que ha de portar la derrota al seu país. Prou s' esforça en demostrar als seus subdits lo contraproductiu d' aquesta guerra, en la que no obtindran cap victòria i si un fracàs aclaparador.

El govern s' oposa als propòsits del Monarca i cegats per ses mesquines passions que s' enclonen en jugades de Borsa, porta a el poble al sacrifici.

En el primer i últim combat l' esquadra de Interlandia que conta amb vuit vaixells, sis desapaixen baix la inmensitat del mar i els dos restants son presoners.

Interlandia ha perdut la seva esquadra i set-cens homes!

El fracàs ha sigut complert. El rei obliga als seus ministres que 's dongui la nova al poble sens distressarla; vol que se sàpiga la trista veritat, creient que 'l seu poble l' escoltarà abatut, però aquest cop s' enganya, puix l' indignació fa llençar al carrer a n' aquell poble que ell creia feble i que protesta indignat del desastre Nacional.

Allavores es quan el Sobirà creu en la redenció del seu país i prescindint de la seva gent causanta de la vergonya de la nació, comensa a regnar amb nova política.

Aquesta es la nova producció (qui sab si inspirada en nostre desastre Colonial), de 'n Pous i Pagés.

L' autor de *Senyora àvia vol marit* ha obtingut un veritable triomf, puix *Patria* es una obra sencera, vibrant i que 'ns emociona.

En la seva tragicomedia s' hi prestaven situacions dramàtiques, frases per les galeries, però en Pous i Pagés ha prescindit dels cops d' efectes teatrals fent que 'l bon gust s' imposés sempre.

Dels tres actes que 's compon *Patria* per a nosaltres el segon es el millor, sens per això que en els dos restants se resenti l' obra, la que creiem se prestarà a discussions.

La execució fluixa, molt fluixa.

La presentació no més que acceptable.

El públic que omplenava el teatre de gom a gom escoltà amb palpitant interès tota la obra, aplaudint entusiasta i frenèticament als finals d' acte, obligant a sortir a l' autor al palc escènic infinitat de vegades.

MANELIC.

Un anticlerical

¡Ves qui podia pensar-ho! Ni que m' ho haguessin jurat mil voltes ho hauria cregut i si no hagués vist les proves, tampoc m' ho creuria. Ningú s' ho podia pensar que 'l Carlets ens en fés una de tan grossa; perque ¡vaja! ho es massa de grossa.

An ell que era un deseregut de cap a peus; un anticlerical a tota marxa, li passés aquesta? Això no pot anar...

Ell que quan escrivia a «La Lucha» firmava amb l' espatarrant nom de *Un anticlerical rabiós*; que sols estava content quan podia malparlar de capellans, monges i tota la clericalia, posant-los al nivell de la sola de la sabata, i que 's burlava de tots els sants i santes coneguts i per conèixer... Ell un anticlerical rabiós, fer aquesta?...

No podia passar pel magí de ningú que fés tal cosa i no obstant ho va fer.

Tenia ja uns 20 anys en Carlets i 's podia dir que no havia treballat mai. Cap ofici li agradava; l' un perque era massa pesat; l' altre perque era poc productiu. Li digueren que estudiant carrera tenia 'l pa assegurat.

En vista d' això, volgué estudiar per advocat, puix deia que tots viuen amb la esquena dreta i que sols de tenir un títol acadèmic, ja 's guanyen la vida; encare que després se morin de gana.

Estudià força i s' ha pogut examinar. Figureu-vos quina sorpresa ens tenia preparada. L' única assignatura en que ha guanyat un sobresaliente es la de *Religió e Historia Sagrada*. ¡Mala reïra!

Ell fer això? Un anticlerical rabiós?

Si no arriba a esser tan anticlerical, el suspensen, li donen carbassa...

J. JORNET ROCAMORA.

AGRICOLES

ELS FRUITERS

El arbres fruiters, creuen molts, a pesar de que equivocadament, que 's desenrotllen i fructifiquen en les terres més migrades sense el concurs de cap classe de fertilització.

Es per aquesta raó la manifesta escassetat de producció de els nostres fruits, la irregularitat en les cullites i les nombrables malalties, principalment d'origen parassitari, que ataquen als arbres fruiters.

Per a la obtenció de grans i continuades cullites i per a que al ensemps els fruits siguin grossos, sucosos, dolços i aromàtics, es necessari proporcionar a la planta nitrògen, acit fosfòric i potassa, de fàcil assimilació.

El nitrògen favoreixerà el desenrotllo de les branques i de la part de fullatge; l'acit fosfòric facilitarà la fecondació i impedirà la pèrdua i acerriment de la flor i la potassa es garantia del bon desenrotllo del fruit i de sa excel·lent qualitat i fàcil conservació.

La pràctica ens ha vingut demostrant d'una manera certa, que en termes generals, l'empleu

de la fórmula que donem a continuació per arbre adult o sigui en plé desenrotllo, resulta de gran profit per a regularitzar i augmentar la producció.

Aquesta fórmula se deu compondre de 1'500 a 2 kilograms de superfosfat de cal o escories de desforització; de 0'500 a 0'750 kilograms de cloruro o de sulfat de potassa; i de 0'500 a 0'750 de kilograms de sulfat amonic; nitrat de sosa o nitrat de cal.

Els adobs potàssics, els fosfatats i el sulfat amonic, s'enterraràn al entorn del arbre després de cullit el fruit, o durant l'hivern, en una superfície un poc superior de la que representa la projecció de la copa del arbre en la terra, deixant empró sense adobar una extensió de 50 centímetres de radi, comprés al entorn de la soca. Si les plantacions, com acostuma succeir amb freqüència, son de les varietats de pomeres de sidra, que ocupen totalment el terreny, podrà repartir-se l'adob per tota la superfície del sol. El nitrat de sosa o de cal podrà repartir-se i aixís en los mesos d'Abril o Maig segons les regions que cada qual podrà estudiar tenint en compte son cas.

JOAN DE CAMPOS.

CANÇONS DE LA TERRA

Els fadrins de Sant Boi

(Popular catalana.)

Viu.

els fadrins de sant Boi — molta fat-xen-da'n gas-ten el més pe-tit de
tots — ne gas-ta més que'ls al-tres. Tra-la-rà el maro de la la-ia. tra-la-rà.

Els fadrins de Sant Boi
molta fatxenda gasten.
El més petit de tots
en gasta més que 'ls altres.

Tra-la-rà.

El maco de la Laya,
tra-la-rà.

Va vestit de vellut,
botonada de plata.

Se n' ha comprat un ram
per dá a l' enamorada.

Se n' ha comprat un ram:
set duros d' or costava;
tres duros costa 'l ram,
quatre més la lligada.

Quan l' ha tingut comprat
ja no sap on posar-se'l;

ja se 'l posa al barret
per fer més pompa i gala.
Quan l' hi ha tingut posat
carré avall se n' anava;
quan es a mig carrer
ja 'n gira 'ls ulls enlaire.
Ne veu la seva amor
sola que 's pentinava
amb una pinta d' or,
l' escarpidor de plata.
Amb el signe que fa
coneix que n' hi té entrada.
Se 'n puja escala amunt
com si fos de la casa.
Quan es a mig replà
la troba que baixava.
Li dóna 'l Déu-vos-guard.

Raó no li tornava.
Ja n' hi presenta 'l ram:
li fa mitja rialla;
li torna a presentar:
li fa tota plegada.
—El ram prou me l' ha pres,
l' amor no me l' ha dada.
Si no 'm doneu l' amor,
feu-me 'n una abraçada.
— Això no ho faré jo,
que 'n fora castigada
primè d' un Déu del cel,
després de pare i mare,
també dels meus germans,
dels germans i germanes,
i de tots els parents
i de la gent de casa.

Carnava! molinsderreienç (!)

«Sortint dels jorns alegres
de Carnaval
hem entrat al tan místic
temps quaresmal.
¡Quin contrast es, de sobte,
tan repenti!
¡Quin remat a' aquells dies,
los dona fi!
Avui la gran gatzara
lleis ha humillat.
Tot ho aixafa el desordre
desenfrenat.
El plaer de la vida,
els goigs del món
imperen en la terra
en aquest jorn.
Demà... demà ens retreuen
la nostra fi
limitant nostres cossos
a son destí.
I amb cendra nos ungeixen
los nostres fronts
que indiquen últims restos
de carns que son »
En molt tristota lletra
çò m' ha escrit
un amic que aquests dies
sol divertir 's.
I jo me li 'n contèsto
molt extranyat:
«Prò es que els jorns de disfreces
ja han passat?»
Puix que si un cas tenia
ell la raó,
molinsderreienç, dupto
que tu li 'n dó.

LIBORI.

Noves i comentaris

Com a demostració de lo que varem anunciar en nostre número anterior, avui podem dir a nostres estimats llegidors que des de el pròxim i per comensar, millorarem la presentació de FESTA, augmentant ademés el text en quatre planes. Totes aquestes millores i les successives no portaran cap augment de preu del mateix; puix sols les fem per a correspondre al favor que dispensa el públic a nostre publicació.

Han entrat a formar part de nostre redacció els nostres amics en Santiago Boy, en Francisco Freixas i en Joaquim Torrent.

Un incident lamentable ha sigut aquests dies objecte de comentaris. Nostre bon amic en Joan Torres (que passa els istius entre nosaltres), fou amenaçat amb una arma de foc per un obrer de la seva fàbrica, al qui havia despedit.

Sortosament va poguer-se detenir son insensat intent evitant una desgracia.

Donem la enhorabona al nostre amic i sentim el disgust que el fet li ha ocasionat.

D' altre malhaurat fet hem de donar compte a nostres llegidors. La distingida escriptora molinsderreiença i bona amiga nostre N' Agna Canalias Mestres, que 's troba actualment a Osca, on desempeña una càtedra, ha sigut víctima d' un accident que per poc li costa la vida.

Els gassos despedits per la estufa de la seva

cambra l' hi envenenaren l' aire de tal manera mentres dormia, que al endemà fou trobada gairebé asfixiada.

Son estat era greu, mes a hores d' are està ja completament restablerta, lo que consignem amb satisfacció, felicitant-la coralment per haver sortit d' aquest mal pas.

En el pròxim número, en la galeria de retrats, insertarem el del nostre bon amic en Magí Murià.

Està realitzant una *tournee* per les principals poblacions de França la renombrada orquestra «Escolans de Sant Sadurn de Noia», baix la direcció del mestre de l' orfeó d' aquesta vila senyor Blanch.

Fem avinent que a contar des de el pròxim número FESTA sortirà els dies 10 i 25 de cada mes.

En el número vinent, en la secció *Cançons de la terra*, publicarem la lletra i música de la inspirada cançó *La dama d' Aragó*.

Invitats per l' Empresa del cine «Las Columnas», assistirem dijous a la sessió cinematogràfica dedicada als nois, devent senyalar que 'l públic ha respost a la iniciativa de dita Empresa, doncs el local estava molt concorregut.

La sessió fou interessant i sobre tot instructiva, doncs gràficament els infants coneixeren coses que esplicades científicament no podrien capir llurs cervells.

Las grandes cacerias en Africa respón perfectament a la idea i felicitem a la Empresa per son acert.

Fou aquesta sessió la primera de la serie i esperem confiadament que 'l poble de Molins de Rei seguirà secundant una obra tan cultural com la que ens ocupa.

Felicitem sincerament a la Empresa de «Las Columnas» per portar son grà de sorra a la gran obra de l' il·lustració dels homes de demà.

CORRESPONDENCIA

C. Català.—Vosté té condicions, però aquesta vegada no ho ha encertat.—D. V. Caralt. Jurariem que 's versós que'ns ha enviat, no es la primera vegada que 's llegim. Pot-ser ha coincidit amb quelcun clàsic castellà.—Joan Fàbrega i Amat. No 'l podem complaure, encara que 'ns sab mo i greu.—Romeu. Los seus *Calculs* portarien una revolució al cervell de nostres lectors. Perque no proba d' escriure alguna noveleta didactica, tenint en compte que ha d' esser curta.—Ciriac Puig de la Bellacasa i Saladelafont. L' assumpte està bé, les asonancies rés deixen de desitjar; però hi ha quelcun vers mal accentuat que fa desmereixer el conjunt. Fassi 'l favor d' arreglar-lo i segurament li publicarem. Com que vesllumem en vosté condicions literaries ens agradaria que 'ns enviés altres coses.—A un senyor anònim que 'ns envia un treball titulat *Amor*. Trovem que ha fet molt bé no firmant, perqua es una llaura massa llarga.—Plautus. Anirà però li preguem que no 's molesti si 'l fem esperar un xic, doncs tenim excés d' original.—J. R. J. Com que dels treballs que publiquem ne son responsables llurs autors, es indispensable que 'ns digui qui es vosté.—Ciriac Puig de la Bellacasa Saladelafont. Probablement li publicarem si 'ns permet retocar-lo.

Imp., Alfons I d' Aragó, 39.—MOLINS DE REI